

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikálických **Ludevít Fleischer** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Jak asi vyhlíží hudba chrámová na venkově ?

Strašlivá to ironie, pak-li hudbu chrámovou, jak u větší části na venkově se provozuje, za takovou považovati máme.

Máme za to, že postrádá všech podmínek, jež pravá chrámová hudba vyžaduje, má-li svému vznešenému účeli a cíli dostáti: v lidu zbožné city buditi a mysl k tvůrci všehomíra povznášeti.

Hudba chrámová musí slova zpěvu za základ sloužící všemi uměleckými prostředky podporovati, vyjadřovati, musí posvátnému obřadu a církevnímu času přiměřena, dobře pochopena a prakticky správně a přesně provedena býti.

O skladby takovéto pravé chrámové hudby není nouze; o ty postarali se někteří výteční skladatelé doby minulé i nynější: v tom ohledu není výmluvy.

Choulostivější stránkou jest tehdy dobré pochopení a prakticky správné a přesné provedení skladby.

K tomu jest zapotřebí *theoreticko-praktického vzdělání* v hudbě se strany ředitele kůru, má-li na hudebníky působiti a mládež k zpěvu a hudbě vůbec odchováti.

Bohužel, že právě tohoto theoreticko-praktického vzdělání hudebního u větší části našich ředitelů pohřešujeme.

Jsouť ovšem velmi čestné a chvalné výminky v tom ohledu, avšak v celku pořádku. —

Dle našeho náhledu není to také vinou ředitelů, nýbrž vinou poměrů, v jakých stav učitelský od pradávna žil, a až podnes se nachází.

Tyto hudbě chrámové tak nepříznivé poměry byly až do roku 1848 následující:

Chlapec, který od svých rodičů pro stav učitelský určen byl, počal se záhy učiti *zpěvu*, později tomu neb onomu smyčcovému neb foukacímu hudebnímu nástroji, potom i klavíru.

Toto vyučování ve zpěvu a hudbě vůbec bylo v jednotlivých pádech dobré, a právě proto měli jsme a máme mezi učiteli dobrých, praktických varhaníků a ještě více dobrých praktických hudebníků na jiné hudební nástroje.

V celku ale bylo vyučování nadzminěné velmi mělké, jednostranné, často až mizerné.

Zpěvu vyučovalo se, jakmile děti noty znaly, a C-stupnici přezpívaly, z většího dílu *mechanicky*; na hudební nástroje se „odehrávalo.“

Odehrávání to záleželo v tom, že jeden chlapec po druhém, každý se svým hudebním nástrojem ke stolu šel, kde pan učitel neb pomocník u pultu byl zasedl, a odehrával kousek, který mu napsán a k učení doporučen byl.

Mezi tím seděli ostatní chlapečci hudbě se učící po školních lavicích, učice se každý svůj kousek na svém hudebním nástroji, každý z jiné tóniny a v jiném taktu hraje, a to všecko v jedné a té samé školní sednici, v jednom a tom samém okamžiku.

Jaké to asi učení bylo a v takových okolnostech býti muselo, ponecháváme úvaze laskavého čtenáře.

Tak se to vedlo až do oné doby, kdy chlapec, k stavu učitelskému určený, z druhé triviální třídy vystoupiv, do třetí třídy některé hlavní školy se ubíral, aby se tam všem předmětům v němčině, o kterých před tím málo věděl, učil, a co v triviální druhé třídě byl pochytil, zapomněl.

Po odbytí třetí třídy hlavní školy šel domů, aby se v hudbě zdokonalil. Zdokonalování to dalo se v směru a poměru, jak základ položen byl. Hrály se totiž nejvíce taneční kusy, nějaká duetta, variace atd.

Provozovala-li se v kostele figurální mše, hrála se bez zkoušky, a každý hrál, jak právě chtěl.

Že nastávající školní čekánek na takovýto způsob žádnou důstojnou chrámovou hudbu neslyšel a sobě také ničeho kloudného osvojit nemohl, jest na bíledni.

Z ohledu hraní varhan vypadalo to pro školního čekance ještě mnohem smutněji. Někteří učitelové, kteří za slavné varhaníky vyhlášení byli, a kteří skutečně co praktičtí varhaníci, ač pravidelně nehráli, mnoho zběhlosti měli — nechtěli zúmyslně svým učňům nic o generalbassu sděliti, bojíce se, aby o svou autoritu, kterou ve vůkolí požívali, nepřišli.

V čtených pádech předložil se nastávajícímu školnímu čekanci, který se po hraní varhan pídil, hlas z figurální mše pro varhany „Organo,“ ciframi takřka posetý, a řeklo se mu: hrej. —

K vysvětlení, jak má hrát, muselo postačit: tercie přibírá kvintu, sexta tercii, a septima tercii i kvintu.

Tímto vysvětlením bylo veškeré studium harmonie ukončeno, a učeň byl a zůstal sám na sebe poukázán. To jest faktum, kteréž z vlastní zkušenosti dokázati můžeme.

Že mezi učiteli na venkově, kteří obyčejně zároveň

řiditelé kůru jsou, vzdělání hudebníci byli a stávají, jest nepopíratelná pravda, a o těch, jakožto čestných výminkách, nemůže platiti, co zde smutného o poměrech hudby chrámové uvádíme.

Pokračujme však dále.

Dosáhnuv školní čekanec 17. roku svého zákonem předepsaného stáří, odebral se do pedagogického kursu na $\frac{1}{4}$, později na $\frac{1}{2}$ roku, aby sobě vysvědčení s poznámenáním: „Může jako pomocník upotřeben býti“ zaopatřil.

Aby se něčemu v literním umění skutečně naučil, nebylo možná, a nebylo také třeba, poněvadž hudba platila u pomocníka až do roku 1848 všecko, literní umění nic; po tom se nikdo opravdu nepídil.

Stana se absolvovaný školní čekanec pomocníkem s ročním platem 70 zl. stříbra bez stravy, bytu, dříví a světla, musel, jestli se hladu ubrániti chtěl, po domech vyučovat, a sice hlavně jenom v hudbě. —

Poněvadž ale u lidí pojem o chrámové hudbě velmi zakrnělý byl, a jen hospodní hudba z účastenství se těšila: tak musel již proto, aby rodiče brzy nějaký kousek uchu lichotící slyšeli, polku atd. pěstovati, a nepřišel zase k lepší hudbě.

Odkud měl tedy vzdělání v chrámové hudbě nabyti, když se mu nikdy a nikde v patřičné míře a v pravém směru neposkytovalo?

Stana se školní pomocník po dlouhých letech samostatným učitelem, byl tomu šumaření tak uvyklý, že obyčejně již při tom po čas života svého setrval, a také své svěření v tom směru vychovával. Ano víme jeden pád, který zde co curiosum sdělujeme, že jeden učitel, aby pedal u varhan šlapati nemusel, a jak se vyjádřil, bot ušetřil, pedálové písňaly schoval (na půdu), díry zastrkal a klaviaturu pedálovou též odstranil. —

Tak stály poměry chrámové hudby až do roku 1848.

(Pokračování v líčení poměrů těch od roku 1848 až do dneška příště.)

Ženské co skladatelky.

O působení ženských, které se komponováním zanášely, bylo až dosud jak v tuzemských tak v cizozemských listech málo psáno a přec vytvořil jejich tvůrčí talent tak mnohý, velký a zdařilý plod v oboru komposice, že by tak mnohemu skladateli ku zvláštní cti a chvále sloužil.

Hlásají-li veřejné listy přemrštěnou chválu komponistům, kteří několik kadryl pracně sestavili neb nějakou píseň pomocí půjčky cizích myšlenek do hudby vtěsnili; buď i nám dovoleno zmíniti se o skladatelkách, z nichžto mnohé důkladnými pracemi svými hudební literaturu obohacily, ba ano takovou znalost harmonie a kontrapunktu osvědčily, kterouž bychom marně u tak zvaných „výtečníků“ hledali.

Především jmenujeme zde geniální komponistku ze 16. a 17. století *Viktorii Aleotti*, dcera znamenitého stavitele *Giov. B. Aleottiho* z Argentu, která okolo r. 1590 slyhla.

Již záhy prozrazovala velký talent k hudbě, v nížto vedením svého učitele *Pasquina* znamenité pokroky činila. Její otec vydal výbor skladeb jejích a dal je pod názvem „*Ghirlanda de Madrigali*“ a 4 voci v Benátkách r. 1593 tisknouti. Text k těmto duchaplným čtyřhlasým skladbám pochází od *Guariniho*. Ještě více než tato proslula *Anna Amalie* princezna Pruská (nar. dne 9. listop. 1723, † 3. břez. 1783). Vysokorodá tato dáma nebyla dilettantkou, nýbrž hudební umělkyní v pravém smyslu slova. Pod výborným vedením dvorního skladatele *Kirnbergra* studovala kontrapunkt a komposici a jmenujeme-li ji *mistryní* v obou těchto uměních, nepotřebujeme na důkaz našeho výroku, než jen na její obě komposice, které *Kirnberger* ve své knize „*Die Kunst des reinen Satzes*“ za příklady uvádí, poukázati; je to sbor a sada z jednoho houslového tria z její velké skladby „*Úmrtí Ježíše*“ (slova od *Ramlera*), s nížto s nesmrtelným *Graunem* o varhany závodila. I její odpůrcové nemohou ji odepřiti v pravdě mužného ducha, jenž v její skladbě vane, a musí se vyznati, že jí každé tajemství podvojného kontrapunktu a fugy a každý prostředek hudební poesie patrně známy byly, ano že takovou obratností v instrumentaci vynikala, z jakéž se málo skladatelů těší. Po boku této všestranně vzdělané a duchaplné paní může se také *Anna Amalie*, vévodkyně Saso-Výmarká postaviti.

Anna Amalie narodila se v Brunšviku dne 24. října 1739, učila se záhy hudbě u varhaníka *Fleischera*, jenž ji všestranně v umění hudebním vzdělal. Kromě jednoho důmyslně zosnovaného oratoria, jež se r. 1768 veřejně provozovalo, složila *Amalie* operetku „*Ervín a Elmíra*“, která za nejzdařilejší práci její se považuje.

Clementine de Bourges, slavná komponistka francouzská, slyhla v polovici XVI. století. Díla, která po ní zůstala, považují se za mistrovské práce toho času. V bibliotéce *Verdiéra* sluje *Klementina* perli *Lionských dam*. Ve varhanní tabulatuře *Jac. Paixe* nachází se vedle skladeb od *Orlanda di Lasso*, *Walthera* a jiných starých mistrů též čtverhlasý zpěv „*Da bei rami*“ od této mistryně, kteráž r. 1561 zemřela. V tomtéž století proslavila se též svými skladbami *Cornelia Calegati*, kteráž se r. 1644 v Bergamu narodila. Již v 15. roku svého stáří vyšlo první její „*motetto*“, jak *Gerber* tvrdí, tiskem; na to vstoupila do kláštera sv. *Markéty* v Miláně a zanášela se ustavičně komponováním. Složilaf mnoho žahnů motett, madrigalů, mší a kanzonett, které také tiskem vyšly. Skladby její byly tak promyšlené a uslechtilé, že ji básníci v básních svých opěvovali.

Hraběnka Courmont-ová, emigrantka francouzská vynikala nešvedním tvůrčím talentem. Dosáhnuvši pod jmenem *De Siesly* znamenité pověsti co virtuoska na klavír, oddala se pak zpěvu a byla konečně r. 1796 v Berlíně u opery engažována. Platilaf za nejzajímavější a nejtalentnější damu svého času. V hudebním ohledu byla všestranně vzdělaná a složila mimo rozličné písně a skladby pro piano operu „*Armidu*“, nížto svou dobrou pověst osvědčila.

(Pokračování.)

Kean a princ Jiří.

Výjev ze života uměleckého.

V kašmírovém županu zahalen spočíval krásný muž as dva a třicet let starý na modrohedbávné černým třepením olemované pohovce. V pravici držel jemné cigaro, v levici rukopis, do něhož čas od času nahlídl a hned potom to, co byl právě tiše přečetl, nahlas opakoval. Tento muž byl dědicem Garrickovy slávy, největší herec třech spojených království, Talma Anglicka, proslavený bůžek všech paní, nepřekonaný soupeř všech mužů, pýchou svých uměleckých sou-druhů; jedním slovem: byl to *Kean* (vysl. kýn.)

Sešit, ježž mistr Edmund ve své ruce držel, byla hlavní role činohry „Žid“ od Massingera, kusu to, v němž na druhý večer v divadle „Drurylane“ vystoupiti měl. Byla to role, kterouž již více než padesátkrát tak dokonale hrál, že mu jeho soudruhové za umělé provedení zlatý pohár darovali, ano pohár, jenž nyní šampaňským naplněn byl a na jeho kulatém stolku vedle pohovky stál. Kean chtěl právě z něho píti, an malý sluha v bohaté livreji do pokoje vstoupil.

„Co mi přinášíš, malý Goliate?“

„Lístek od Jeho Vysosti prince Walesského!“

Kean rozvinul list a četl:

„Milý Keane!

Tys mne včera večer co Hamlet tak uchvátil, že prahnu za ten krásný duševní požitek, ježž jsi mi svou mistrovskou hrou poskytl, ústně díky Tobě vzdáti. Za jednu hodinu očekává Tě k malé masité snidani v Carlton-House

Tvůj

Ti nakloněný Jiří.“

„Pozdrav prince a oznam mu, že přijdu.“

„S Bohem, pane Keane!“

„Na shledanou, malý Tomši! Tuto guineu však přijmi do své tobolky.“

„Děkuji, pane Keane,“ pravil malý Tomš a odešel ze dveří.

„Za hodinu očekává mne princ. To je snadno řečeno; avšak nejde to tak rychle, jak si to Jeho Vysost dobrotivě mysliti ráčí. Nejdřív musím svou roli projíti. *Umění jde napřed.* Princ může čekati!“

Kean položil se s největším poklidem duše opět na pohovku, přečetl svou roli až ku konci, vykouřil své cigaro a zazvonil pak na svého sloužícího, jenž mu při oblékání nápomocen býti musel.

Nápotom jel v najmutém kabrioletu do Carlton-House, kde Jiří Walesský princ-regent, nejkrasší, nejroztomilejší a nejpříjemnější kavalír Anglika, bůžek všech paní, nejmocnější obrance všech umění a umělkyň, před dvaceti lety zbožňovatel Marie Robinsonové a nyní přítel a příznivec Miss Fr. Kemble-ové a Edmunda Keana v nádheře sídlil.

Princ seděl ve své komnatě u bohaté tabule, an jeden z jeho komorníků příchod Keanův oznamoval.

„Nachť vstoupí!“ rozkázal regent.

„Královská Vysosti,“ pravil příchozí. „Slouží mi ke cti Vašnostem dobré jítro přátí.“

„Dobré jítro, milý Eudmunde! Tys dal dlouho na sebe čekati. Viš, co latiníkové praví: „Tarde venientibus ossa.“

„Bude as Vaši Vysosti známo, že je latina mou Achillovou patou. Prosím tedy mi tuto větu přeložiti.“

„Pozdě přicházejícím kosti“ zní ta věta. Kdybys byl ještě déle na sebe čekati dal, byl bych sám všecko snědl; neboť již od dávných časů nebyl tvůj věrný ctitel při tak velkém appetitu, jako dnes. Sedni si, Roscie, jez a pij, co ti chutnati bude. Dělej, jako bys byl doma aneb v nějakém nejlepším hostinci. Mezi přátely není žádných oholků! Včera večer přišly čerstvé paštiky z husích jater ze Strassburku a dnes ráno čerstvé ústřice z Colchestru. To jsou tvá nejmi-lejší jídla a z té příčiny dal jsem Tě k sobě povolati, abys byl mým společníkem. Chop se toho, miláčku Mus!“

„Královská Vysosti, já tomu notně dám!“

„Učiň fak! Ale řekni mi, milý Keane, je to pravda, co jsem včera musel slyšeti.“

„Co jste ráčil slyšet, princí?“

„Že již opět až pod uši vězíš ve dluhách a že pro poukázku na dvě stě a 10 liber sterlingů do Kings-Benchu putovati máš?“

„Bohužel, ano, princí! Když Vaše Vysost dluhy má, nedělá to pra nic. Vy jste princ-regent a nemůžete za to — díky nebeské spravedlnosti — zavřen býti. Ale s námi ubo-hými umělci nedělá se žádných okolností. Malí zlodějové se věsí, velcí se nechají běžet. Pro mizerných 10 šterlingů může našinec až ke dni božího soudu v žaláři sedět. Ach, ty zatrolené dluhy! Nikam to nevede.“

„Mlč, milý Keane, také já umím o tom zpívat; neboť mezi námi řečeno, mámť tolik věřitelů, co jest písmen v jednom sloupci „Timesu.“ Však co na tom! Každý má dluhy; proč bych já je neměl míti? Pán Bůh a parlament je někdy zaplatí. Ale, nechceš okusit tuto paštiku? Je jen pro tebe určena. Nuž pusť se do ní, nedostížný Hamlete!“

Kean přišoupl k sobě paštiku a pozvěděl víčko. Ale jak užasl, když uvnitř paštiky místo lanýžů hromadu nakupených žluťáků našel.

„Vaše Vysosti, tyto vybízející guiney . . .“

„Přišly včera z mincovny. Daruji Ti je a zaplať svému bídnému obchodníkovi ve víně, slyšíš, sice se budu hněvat, ano hodně na Tebe hněvat!“

„Nedostává se mi princí věru slov, abych za tento nový důkaz skutečně královské laskavosti nejsrdečnější dik složil.“

„Poslyš Keane, tys ses mi včera nad míru líbil. Nalij Talmo! Tvůj Hamlet je mistrovské dílo, tak vznešené, velké, že by tě byl mistr Shakespeare, kdyby tě byl viděl, pln radosti k svému srdci přitiskl a zvolal: „Tys mi jen poroz-uměl!“ Ale proč nepíšeš! Což se necháš stokrát prositi, Keane!“

„Na zdraví nejroztomilejšího ze všech princů!“ zvolal umělec a vyprázdnil jedním douškem velký pohár s vínem.

„Děkuji ti, Keane! Tys jedním rázem pohár vyprázdnil. To byl krásný tah od Tebe. Ale řekni mi, příteli, jak se ti líbila Kembleova co Ofelie?“

„Vaše královská Vysosti se mne táže, jak se mi Vaše

Frances Kembleova co Ofelia líbila?“ opětoval Kean, vypiv obsah druhého poháru. „Mám Vašnostem pravdu říci?“

„To se rozumí, Keane!“

„Nuže slyšte principi: Miss Kembleova se mně docela nelíbila,“ odvětil Kean do poháru nalévaje.

„A proč ne?“

„Nebyla onou nevinnou dívkou, jak ji náš slavný William nakreslil. Bylať dvořenínkou, při níž ze všech pruhů její nalíčené pletě milkovnictví prokukovalo; možná že jiné okouzčila, mně však byla upřímně řečeno protivna,“ rozkládal napitý Hamlet, třetí pohár vyprázdnil.

„Ty jsi nezdvořák, Keane,“ pravil princ, jenž svou krásnou Kembleovou příliš miloval, než aby ji od jiného tak přísně posuzovati nechal.

„Že jsem nezdvořák? Připouštím královská Vysosti, tato Kembleova není ale přec v mých očích nic jiného, než koketa, prakoketa, která nemá ponětí o Shakespearově Ofelii.“

„Ha, ha! z Tebe mluví nenávisť a žárlivost! Ano, ano, ty jsi do ní zamilován a ona — ona Tě nechce vyslyšet!“

„Já do ní zamilován? Kdo se opovažuje to tvrditi?“

„S tvým laskavým dovolením, princ Walesský,“ odvětil regent, jenž příliš povznešen byl, aby nevěděl, že hněv vínem rozjařeného herce jej uraziti nemůže.

„A kdybyste ještě větším pánem byl, což jste, nedám se ani od svého krále uraziti.“

„To je pěkné od Tebe, milý Keane! Ale ty musíš být hezky nestranný a se mi přiznati, že naše půvabná Miss Kembleova velký, neobyčejný talent jest.“

„To je k popukání, principi!“

„O, řeknu více, naše Kembleova je první herečkou Anglicka, ano celého světa. Připij Keane, ať žije Kembleova co Ofelia!“

Vínem rozohněn a odporem popuzen vstal Kean a odvětil:

„Na to nepřipiju! Když se principi osmělujete tvrditi, že Vaše Kembleova největším talentem Anglicka jest, tu se principi osmělují tvrditi, že o našem božském umění nemáte lepšího ponětí, než slepý o barvách.“

„Keane!“ zvolal princ, jež zlost poněkud přece překonala.

„To je mé mínění, královská Vysosti, a tím punktem!“ zvolal herec.

„Máte pravdu,“ řekl na to princ-regent, jehož rozjištění se brzy ochladilo. „Keane, chcete svému příteli malou službu prokázati?“

„S radostí, královská Vysosti.“

„Jděte tamto ku dveřím a zazvoňte!“

Kean zatáhl zvonítka. Okamžitě vstoupil do komnaty první komorník.

„Dejte okamžitě do jednoho z mých kočárů zapřáhnout,“ velel princ. „Pan Kean chce domů jeti. Na shledanou, mistře Keane,“ pravila Jeho královská Vysost, vstana s úsměchem od stolu: „Jestli náhodou Miss Kembleovou spatříte, vyřídte jí můj srdečný pozdrav a rcete jí, že ji tento týden navštívím,“ doložil princ a odebral se do jiného pokoje.

Kean stál tu ohromen. Tento neočekávaný výsledek učinil ho náhle strážlivým. Byl samoten a nevěděl, co počíti.

„Pane Keane,“ pravil opět navracující se komorník, „vůz princův Vás očekává.“

„Dobře, dobře,“ mumlal herec, opustil komnatu a jel domů.

Brzy na to obdržel následující list:

„Pan Kean zapoměl svou paštiku. Posílám mu ji s tím přáním, aby mu šla k duhu.“

Princ Walesský.“

Pět let po tomto výjevu u snídaně, dne 20. ledna 1820, nastoupil princ Walesský co Jiří IV. trůn po otci v blbosti zemřelém. Téhož dne odplul Kean, jenž od onoho okamžiku nesmiřivým nepřitelem svého velkomyslného dobrodince byl, s lodí Washington do Nového Yorku. *)

*) Edmund Kean, syn A. Keana a Miss Carrey narodil se v Londýně 4. listopadu 1787 a zemřel 15. května 1833 na jevišti při provozování „Othella.“ Jeho poslední slova byla: „Farewell, Othello's occupation!“ (S Bohem Othellovo zaměstnání.)

Feuilleton.

Divadlo.

V běhu posledního času dávaly se v prozatímním divadle: V neděli dne 1. února: ve prospěch slečny Klotildy Gaučovy „Pražský flašinetlár a jeho rodina“ od Langerera přeložil Vojt. Beníšek. — V pondělí dne 2. února: „Strakonický dudák“ aneb „Hody divých žen“ od Tyla, hudba od Ballandy. — V úterý dne 3. února: „Musí na venek,“ veselohra dle Bayarda od J. St. — Ve čtvrtek dne 5. února: „Srdce a svět,“ činohra od K. Gutzkova, přel. od Tyla. — Dne 7. února: „Troubadour,“ zpěvohra od Camerana, přel. od G. L. Hudba od Verdiho. — První pohostinské vystoupení slečny Luigie Farija. V neděli dne 8. února: Ve prospěch paní Kolárové: „Doktor Robin,“ veselohra dle Premareya od J. Počáteckého. „Jenom pět zlatých“, aneb „mnoho

lásky a málo peněz,“ veselohra, zčeštil J. K. Zbraslavský. K závěrku: „Brute, pusť Césara,“ veselohra dle Rosiera od J. J. Kolára.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Brna, dne 8. února. (Beseda.) Ve čtvrtek dne 5. t. m. jsme se konečně dočkali po dlouhém čase besedy. Od 28. října 1862 slovanský spolek zdejší žádnou zábavu neuspořádal. Mluvílo se sice již o brzké besedě v prosinci roku 1862, a však sešlo z toho. Konečně se ustanovil výbor na tom, že se má beseda uspořádati k oslavení zahájení sněmu. Poněvadž ale nejspíše zase nějaký šotek se do té záležitosti vedral, upustilo se zase a ustanovilo se, že beseda se bude odbývati dne 24. ledna k oslavení sněmu a po-

ctě poslanců. Avšak zvláštní osud nepříznivý se jaksí namáhal, by odbývání besedy této, již 3 měsíce očekávané, ještě aspoň o několik dní opozdil. Sněm se odročil, pan místodržící dne 28. uspořádal ples, k němužto i poslancové zváni byli, a beseda se musela opět odložit. Tak se stalo, že se odbývala teprvé 5. t. m. Doufáme a přejeme si, by se příštím zábavám nedařilo podobně. Avšak beseda, ježto na sebe tak dlouho čekati nechala, odměnila za to skvělým výsledkem znamenitě shromážděné obecnost. Program i zevnějšek besedy měly do sebe nevšední zajímavosti a protož mi odpustíte, že exordium snad poněkud dlouhé vypadlo. Sál v Lužankách, ježto nově malován jest, byl obecnstvem nejvybranějším úplně přeplněn, na vzdor dešti a blátivému počasí. Zvláště poslanci sněmu zemského se četně shromáždili. J. Ex. pp. místodržitel svob. pan z Poche, p. zemský hejtman, hrabě Dubský a nejdůstojnější biskup brněnský Exc. hrabě Schaffgotsch, veledůst. pan prelát kláštera pp. Augustinů p. Cyril Napp, hrabě Belrupt, kanovník kapitoly olomúcké, zaujímali přední místa. Šlechta byla zastoupena pány hr. Mitrovským, oběma hr. Serenyi, hr. Belkredim, hr. Braidou, baronem Widmannem atd. Poslancové slovanští z většího dílu v čamarách a národním kroji moravském byli téměř všichni přítomni. Zejména uvádím zde pp. dra. Pražáka, dra. Mathona, dra. Helceleta, Rozehnal, Izáka, Klevetu, Juraidu, Wurma, Kostelníka, dra. Mezníka, dra. Šroma atd. I několik poslanců německých se dostavilo, mezi nimiž dr. Giskra, což do sebe jistě nemalé zajímavosti má. Jedním slovem, beseda tato se odbývala před obecnstvem neobyčejně vybraným, zajímavým a četným. A skutečně dostal spolek náš jako obyčejně i tenkrát své úloze, neb nám podal program krásný a provedení jeho bylo velmi důstojné. „Zpěv jinochů,“ sbor od Vogla co první číslo pořádku, proveden byl dobře a dílem i velmi dobře, což zvláště platí o sloce druhé, byl zpíván v Brně ponejprv. Skladby Voglovy nejsou sice ani dost málo národní, ale vynikají obzvláštní elegancí, jakýmsi geniálním vzletem a velmi nenuceným vedením jednotlivých hlasů. To samé, myslíme, platí o skladbě nadjmenované. Že nás druhá sloka připomínala na finale mnohých vlašských oper, nepřinutí nás, abysme obratnému a oblíbenému skladateli upírali původnost; jestli to velmi příjemný sbor a zpěv. spolek Brněnský si jeho provedením získal nemalé pochvaly. Následovaly dvě písně: „Růže a děvče“ od L. Dietricha a slavná slovenská národní píseň, harmonisovaná od Pivody „Aj, čo by boľa.“ Těmito písněmi a jinými dvěmi „Matuška galubuška,“ ruska ciganskaja pėsnia a „Kalendár a ne farár,“ od F. L. Čelakovského, hudba od L. Dietricha dobyt sobě p. Förichtgott, jenž k nám schválně z Vídně zavítal, nad míru nadšenou pochvalu obecnstva a stal se korunou besedy. O zpěvu p. Förichtgotta šířiti slov bylo by vlastně zbytečné, neb sláva jeho zaznívá ve všech kruzích Čechoslovanů. Přece nemohu opomenouti Vám podati aspoň kratičkou zprávu o proslaveném pěvci, jelikož v Praze ještě nezpíval. Páně Förichtgottova nejkrásnější vlastnost není přílišná zvučnost hlasu; hlavní zásluha jeho jest neobyčejně jemný a mistrný přednes, jímžto se může staviti po bok nejzdatnějších umělců. Kdyby slovo „cit“ nebylo již tak značně zneužívané, řekl bych, pan F. zpívá s citem, a myslil bych, že jsem řekl vše. Je to však uvšedněný terminus technicus. Zpíváť pan F. všechny písně se vsí původní, nenucenou vroucností; vytríbený, sonorní hlas jeho, jenžto lehounce a jemně se z prsou vine, dojíhá a uchvacuje tak libě a opravdově, že mysl a city úplně rozumí tónům, jimižto píseň k srdci posluchače mluví. P. Förichtgott vyniká nad mnohým zpěvákem národních písní zvláště tím, že zbytečnému šroubování a pitvoření hlasu a nepotřebné kolikrát i nemístné koloratuře se vyhýbá, kteroužto jiní se snaží vydobyti sobě pověsti pikantního a původního ponětí a přednesu. Pan F. zpívá jednoduše, vřele, pravdivě a důstojně. Škoda že nemáme příležitosti jej slyšeti víckrát. Prozatím se musíme kojiti nadějí, že nás jindy navštíví a besedy naše mistrným a

vzorným zpěvem svým ozdobí. Obecnost vyznamenalo pana Förichtgotta nadšeným a bouřlivým potleskem za výtečné přednesení nadzminěných krásných skladeb; my ale vzdáváme mu srdečné díky a provoláváme mu „Sláva!“ — Podobného výsledku dosáhla deklamovanka, kterou nám neznámá slečna velmi zdařile a čile přednesla. Jelikož deklamovanka ta překypuje výbornými vtipy a zdařilými poznámkami na poměry národní a zvláště na levici a pravici sněmů našich a slečna právě tato místa s významným výrazem přednesla, pobouřila obecnost k hlučnému potlesku, nímžto deklamovanka častě přerušena byla. Že obsah deklamovanky u přítomnosti českých i německých poslanců tím více zajímal, rozumí se samo sebou. Slečna dodala svému přednesu zvláštního významu, jsouc výborně podporována nevšedním talentem deklamatorním. Jak nám sama slečna sdělila, jestiť původce deklamovanky té jistá paní R. na Moravě; více nám říci nechtěla. Bylo by ale velmi zajímavé i pro jiné besedy, kdyby vtipnou a včasnou deklamovanku si opatřiti mohly. Budeme se snažiti, Vám podati v brzkou o ní bližší zprávu. Pan Zelníček, člen divadelního orchestru, hrál „Jankée doodle, souvenir d' Amerique“ na housle. Pan Z. hraje s nemalou bravurou, jen bychom sobě přáli, co jsme již jednou vyslovili, aby místa jemnější nehrál se stejnou ležérností a bezstarostí. Opakujeme, že p. Z. hraje zběhle a dosti jistě, že hraje poněkud geniálně, ale časem na ujmu dokonalejšímu a svědomitému provádění, jímžto světoznámí umělci vynikají, které stopovat jestiť aneb má býti hlavním heslem ostatních. Ostatně byl p. Zelníček od obecnstva hlučně odměněn a vyvolán. — „Milencův stesk,“ čtverzpěv od Horáka, zpívali čtyři pp. údové sboru pilně a zdařile. „Dar za lásku,“ sbor od Křížkovského, výborné to dílo proslaveného skladatele, byl i tentokrát proveden s podivuhodnou bravurou a dokonalostí. Sbor tento požívá úplné přízně obecnstva našeho, a Křížkovský ním slaví pravé triumfy. Což pak „Hlahol“ Pražský jej nechce zpívat? Je mi dosti divné, že se v Praze výtečný sbor ještě neprovozoval, jelikož se tak znamenitých skladeb neposkytuje příliš četně. Rázným sborem „Na Prahu“ od Veita ukončil se program, jenžto jistě všem požadkvkům obecnstva a kritiky dostal. Čilá a živá zábava vládla obecnstvem po besedě, k čemu nemálo přispěly skladby národní a taneční, měšťanským sborem smyčcovým provedené. Až do noci jsme se bavili ve vzájemnosti a výtečném rozmaru, ježto po přečtení 2 telegramů z Vídně, a jednoho z Blánska vypukl v nadšené a hřmící „Sláva!“ — Nuže, o besedě jsem Vám pověděl snad dost, jen ještě malinké intermezzo. Nevíme, zdali p. zemský hejtman hr. Dubský kouření v hlavní síni zakázal, aneb jestli jen sobě přál, by se nekouřilo. Na každý pád byl způsob, jímžto pan F...ík přání p. zemského hejtmána oznámil, četného a vybraného obecnstva úplně nehoden; myslíme totiž, že mezi obecnstvem nebylo ani jednoho pána, který by přání p. hr. Dubského byl nevyplnil a že tedy nebylo zapotřebí kouření zakazovati. Ostatně jsme takřka přesvědčeni, že Jeho Exc. pan zemský hejtman sobě přál aneb žádal, by se nekouřilo, ale nikoli že kouření zakázal. Dixi. — Ještě si dovoluji připomínati pp. údy spolku, by se ke zkouškám dostavovali četněji; to spolku neprospívá, když mnohý pan zpěvák, jenž zkoušky nenavštěvoval a následovně svůj hlas nenastudoval pořádně, potom k besedě se dostaví a myslí, že tím dostal své povinnosti, jen když na podium se postavil a také časem poněkud zamumlal. Takoví statisté škodí jen účeli vytknutému. Jest nám tedy líto a musíme se přiznati, že právě tato okolnost následkům u zpívání prvního sboru platnosti dodala. Víme, že sbormistr a většina údů proti tomu bojuje; avšak stává se tak a protož opakujeme: Zkoušky, a sice pilné a časté zkoušky jsou „conditio sine qua non“ a žádáme ony pány, aby se snažili vynahradiť, co snad zanedbali. Ku konci vzdáváme ve jménu obecnstva sl. výboru díky za vkusný program a obezřelé řízení besedy a žádáme o brzkou podobnou zábavu. J. L. r.

Z Hořovic. (Zpěvácký spolek zdejší a v Lochovicích a divadlo v Žebráce.) Uvázav se v povinnosti dopisovatele, nepomyslel jsem na to, že bych v našem jindy tak živém městě látky k dopisování postrádati mohl. Proto odpusťte, je-li tento dopis suchopárny. — Zpěvácký spolek v Hořovicích cvičí se pravidelně dvakrát za týden a prospěl ve zpěvu tak dalece, že již po dvakrát s pochvalou u veřejnosti vystoupiti mohl. Myslílo se, že Hořovický zpěv. spolek ještě v masopustě nějakou besedu uspořádá, však se to nestane. Ochotnické divadlo také na čas utichlo a proto jest u nás jako v hrobě. Za to se zmáhá čilý ruch ve vřkolu. V Lochovicích, městečku to sotva 1000 duší čítajícím, utvořil se působením p. Petra Správky, ředitele tamní továrny, zpěvácký spolek, jenž okolo 30 účinkujících údův čítá. Bude-li si spolek ten počínati tak, jak se to od rázné povahy a vytrvalosti p. Správky vším právem očekáváti dá, jest se zde dobré budoucnosti nadíti a proto se obávám, že by Lochovicický zpěv. spolek Hořovického „Slavíka“, jenž v posledním čase ráznosti postrádá, zastíniti mohl. Pak-li jsem sobě této malinké výčitky proti „Slavíku“ dovolil, učinil jsem to jen proto, abych správnímu výboru v něj uložené povinnosti, totiž sepsání stanov a získání přispívajících údův na paměť uvedl, nemoha toho posud mírnými slovy docíliti. Přeskočím, že se sousední města Žebrák a Hostomice posud pro zřízení zpěváckého spolku nerozhodly; neznám překážek, jichžto by stávatí mohlo: mladých sil je hojnost, k vynořování schopných učitelů také nechybí, proč by se tedy o to milovníci zpěvu pokusiti nemohli? Zvláště by Žebráčští zpěvácký spolek bez volkého namáhání zříditi mohli. Zde totiž jest přemnoho let ochotnické divadlo, které posud nejméně 12 mužských údů, samých to mladíků čítá. Převzme-li nynější divadelní ředitel také cvičení ve zpěvu, potřebuje pouze své stálé údy k účinkování vyzvati a jsem jist, že se všichni pro zpěvácký spolek rozhodnou. Když jsem se již jednou o ochotnickém divadle v Žebráce zmínil, nemohu opominouti, nepodati bližších o něm zpráv. Ochotnické divadlo v Žebráce náleží mezi nejstarší divadla v Čechách, neb když Kajetan Tyl se svou kočující společností po Čechách jezdil, již se na Žebráckém divadle od domácích ochotníkův hrávalo. Jak se proslýchá, jest zřízení téhož divadla ponejvíce studující mládeži co děkovati, která v prázdninách obecnost na divadle bavila. Praví se, že jednou i nebožtík Klicpera Žebrák k vůli divadlu navštívil a zde látky k známé veselohře „Divotvorný klobouk“ nabyl. Uvědomělé měšťanstvo brzy dostalo lásku k divadlu. Študující odešli a měšťanstvo hrálo samo. Tak se v Žebráce udrželo divadlo až podnes. V předešlých krutých dobách divadlo to sice umklo, avšak nezaniclo, konečně přičiněním-se p. Ludvíka Vorla divadlo opět obživlo. Letošního roku hráli ochotníci několikrát, mezi jiným „Dáblova bařina“ — „Vězení“ — „Lumpacius vagabundus.“ — „Loupežníci“ od Schillera museli se k všeobecné žádosti opakovati. Jak známo, náleží provedení této truchlohy na divadle ochotnickém mezi zvláštnosti, i byl jsem proto dychtiv, o výsledku této hry se přesvědčiti. Dostavil jsem se. Již zevnější vkusné zřízení divadla a prostranná místnost v naději mne posilnily, že se provedení „Loupežníků“ s pochvalou skončí. A také jsem se nemýlil. Souhra byla dokonalá; k tomu přispívaly ještě krásné dekorace, dobré uspořádání částých proměn a konečně skvostný šat, jež ochotníci pro toto představení z Pražského divadla objednali. Mezi ochotníky vynikali p. Vorel co Karel Moor, jenž charakter intrikána dobře studoval, a p. Hněvkovský co Franc Moor, jenž dokázal, že na divadle žádným nováčkem není, a že by se i na hlavním divadle líbiti musel. Vůbec mohu ubezpečiti, že jeden každý své úloze dokonale dostal. Návštěva byla četná a pozoroval jsem především, že stav rolnický z okolních vesnic Hřed, Bzové a Praskoles čestně zastoupen byl. Přistě více. — Kéž bych svým dopisem alespoň toliko prospěl, by se Že-

bráčští o pěstování zpěvu rovnou měrou, jako to pro divadlo činí, zasadili. R. J.

Z Hranic. (Beseda.) Dne 8. února odbývala se zde v místnostech střelnice slavná národní beseda. Program byl následující: 1. Ouvertura „Vlasta“ od Nápravníka, přednesl hudební sbor c. k. pluku princ Vasa. 2. „Hlahol,“ pochod pro mužský sbor od K. Bendla. 3. Deklamace. 4. „Marné výstrahy,“ sbor od Fr. Sedláčka. 5. Deklamace. 6. „Žezulinka,“ sbor. 7. Koncert pro křídelnici od Merkadanteho, přednesl hudební sbor c. k. pluku princ Vasa. 8. Deklamace. 9. Potpourri z národních moravských písní od L. Zvonáře. 10. „Slovan,“ mužský sbor od Vinaře. Po besedě následoval tanec.

(Šm.) Z Chrudimi, 30. ledna. (Hnilička. — Zpěv. spolek.) Hudební poměry zdejší se valně zlepšují a doufáme s jistotou, že se hudba naše brzy vyšine na stupeň dokonalosti. Že naděje tato splněna bude, vychází hlavně ze štatného obsazení služby městského kapelníka. Obecní výbor udělil totiž řečené místo chvalně známému hudebníku p. Al. Hniličkovi z Onstí nad Orlicí, a jsme potěšeni, že p. Hnilička navzdor všem piklům, které nepřítelové a závistníci jeho kuli, službu tuto na se vzal, ano již tyto dni v novém postavení svém blahodárně působiti počal. Že se p. Hniličkovi u nás dobře povede, to mu s jistotou prorokujem a jsme také sami rádi, že se nám zase s ním dobře povede, neboť kapelníka takového, jakým on jest bylo nám již nanejvýš potřebí. — Zdejší spolek zpěvácký „Slavoj“ pokračuje neustále ve svém zdokonalení a pořádá začaté koncerty, ačkoliv ve veřejných listech sotva kdy se čeho o jeho působení dočtem; chybíl nám doposud korrespondent, jenž by o „Slavoji“ byl učinil zmínku. „Slavoj“ má přes 60 sborů sestudovaných a zpívavšímu před císařským dvorem v Kladrudech dostalo se mu od císaře pána velmi lichotivého uznání a pochvaly. Nejbližší koncert připravuje se na první postní neděli. Pokudž známo, budou „Rekův sen,“ „Naše probuzení“ a „Růžinky stesk“ tvořiti hlavní částě tohoto koncertu, jehož výtěžek účelům spolkovým věnován bude. O nový vkusný prápor pro „Slavoje“ pečuje choť majitele parních mlýnů paní Hýrová ve spojení s jinými spanilomyslnými dámami zdejšími.

✠ Z Jáchymova. (Zpěv. spolek.) Sotva že za příkladem množství měst i u nás utvořil se zpěvácký spolek a obyvatelstvu zdejšímu v brzku pokroky své veřejně ukázati chce, hrozí mu již, jak se podobá, rozpadnutí. Hlavní příčinu toho ale udati nemůžeme, poněvadž mu již od vzniku bylo vzdorovati rozličným těžkostem a pak nepřátelům, jenž již před rokem rozkvět jeho všemožně utlačovati hleděli. Proto snášel ale zpěv. spolek náš přece po celý čas trpělivě vše utiskování, které mu zvláště mnozí ze zdejšího měšťanstva činili, odbýval dvakrát téhodně se vši pílí své schůze — však jako církev v katakomkách — a jen zřídka kdy vystupoval veřejně, ne ale na jevišti, nýbrž v domě toho neb onoho příznivce a v kruzích společenských. Předešlého roku došed potvrzení místodržitelstvím, čítá 25 výkonných a — což při zmíněných okolnostech nejvýš podivné — 35 přispívajících údů. Nesmíme se ale o spolek náš snad více zastávati, nežli toho hoden, zvláštní příčinou, jenž mu v přemožení nepřátel vadí, zdá se nám býti nesvornost, která bohužel často i jinde plodí mezi údy nepřijemnosti a nezřídka příčinou bývá i nemilých výjevů. V březnu hodlá zpěv. spolek zdejší uspořádati první besedu. Kojíme se naději, že předsevzetí toto ale více nezruší a skvělý výsledek podniku tohoto nejen protivníky jeho upokojí a smíří, nýbrž i údy k míru a svornosti povzbudí.

Z Lomnice v Budějovicku. (Beseda.) Dne 4. t. m. připravil nám zdejší zpěv. spolek utěšenou zábavu; dával totiž „besedu,“ výhradně pro spolek určenou, při kteréž se zpěv, deklamace a tanec střídaly. Slyšeli jsme „Utonulou“ od Křížkovského, — „Národní kadrylu“ od Hellera — „Pri draní“ od Horáka, — „Naprej“ od Jenka a jiné. Co do hudby, musím

se chvalně zmíniti, zvláště při novém národním tanci „Besedě“ nejenom že mistrně provedena byla, nýbrž i tančícím ji dokonale vyhověla, nač z jiných míst i ve veřejných listech stýskáno bylo. Zvláště milo bylo se podívati na naši krásnou pleť, kteráž takřka výhradně v slovanském obleku se dostavila, jakož i naši bodří jonáci v čamarách a čizmách sobě hrdinsky při Hulánu a Furiantu vykročovali. Vůbec zábava ta byla nenucená; každý se bavil srdečně, upřímně — po staročesku, což zajisté očekávati se dalo; nebo kdo zná náš spolek, v němž bujari oudové se co bratří milují, vždy a v každé případnosti jeden za druhého stojí a co pevná hráz proti útokům neodvratně odolává, zajisté mým slovům víry upírati nebude. V skutku, jest-li Jaroslav náš na delší čas v té míře potrvá, netřeba se obávati roztrášení. Co spolku našemu ještě chybí jest to, že naše obecenstvo nedospělo ještě tam, kde jiná města již dávno jsou, aby totiž podporovalo krásné umění a vše, co k blahu národnímu slouží. Byloť by již na čase, abychom to neustálé trpké jednání — nesnášlivost a pronásledování zanechali a vespolek se milovali, čímž by zajisté blaho města našeho zkvítalo a my bychom se mohli napotom rovnati jiným, třeba větším městům. — Dobrá vůle koláče jídá; zlá ale hlavu tepe. Ještě něco! — Milerád bych Vám sdělil, že se v Treboni zpěvácký spolek zřizuje aneb že už zařízen jest; však ale nevím jistotu. Nu až se dozvím! S.

Z Osenic v Jičínku. (Nové varhany.) V brzku bude u nás dostaven krásný chrám, jenž také novými varhanami okrášlen bude. Jelikož nám velice na důkladném stroji varhanním záleženo bylo, požádali jsme chvalně známého varhaníka Pražského p. Josefa Förstra, aby nám na nových vynálezech spočívající dispozici k těmto varhanám učinil, čemuž on také s velkou ochotností vyhověl. *) Dispozice k těmto varhanám, které pan Jos. Prediger staví, jest následující. V manualu I.: 1. Principal 8 stop. z cínu v prospektu; dolejších 7 tónů ze dřeva = 115 zl. 2. Bordun 16 stop ze dřeva krytý = 56 zl. 3. Gamba 8 stop z cínu (první oktáva ze dřeva) = 70 zl. 4. Fléta 8 stop ze dřeva otevřená, první oktáva krytá = 35 zl. 5. Ostrá fléta 4 stopy z cínu = 45 zl. 6. Oktáva 4 stop z cínu (přichází z částě v prospektu), = 61 zl. 7. Superoktáva 2 stop z cínu = 32 zl. 8. Quinta $2\frac{2}{3}$ stop z cínu = 40 zl. 9. Mixtura $1\frac{1}{2}$ stop z cínu (4krát) = 63 zl. V manualu II.: 10. Principal 4 stop z cínu něco užšího rozměru = 60 zl. 11. Salicional 8 stop z cínu (první oktáva ze dřeva) = 68 zl. 2. Oktáva 2 stop z cínu = 32 zl. 13. Šumící kvinta $1\frac{1}{3}$ stop z cínu (dvakrát) = 35 zl. 14. Copula major 8 stop ze dřeva = 26. V pedálu: 15. Subbass 16 stop ze dřeva krytý = 45 zl. 16. Violinbass 16 stop ze dřeva otevřený = 76 zl. 17. Oktav-bass 8 stop, taktéž = 42 zl. 18. Superoktáva 4 stop z cínu = 45 zl. V celku bude totiž 18 znících hlasů a 1082 píšťal. K tomu přijdou nápomocné tahy: 1. Spinadlo (Koppel) pro první a druhý manual je zřízeno bez pošoupnutí klavesnice k vytahování mezi hrou = 12 zl. 2. Spinadlo pedální se svými vlastními ventilami v první manualní vzdušnici = 52 zl. Tři měchy po 40 zl. Celé varhany budou tedy státi 2065 zl. Jak z této dispozice jasně vysvítá, snažil se p. Förster místo malých, kriklavých píšťal velké zvucné píšťaly, které již značně vydají, do varhan uvéstí a osvědčil tím patrně, jak dokonale se zná v ústrojí varhan. Nemůžeme jinak, než svůj dík p. Försterovi za jeho výtečnou dispozici veřejně mu projevit.

Z Poličky. (Divadlo.) Račte ve svůj ctěný list přijíti tento krátký obrys o činnosti našich pp. ochotníků divadelních, počínajíc od doby, kdy jich ředitelství na se vzal M. Dr. p. Martin Mládek, c. k. plukovní lékař, jenž se

o naše divadlo značných zásluh vydobyl. Jím navrátilo se trvale jazyku národnímu; jeho péči zvětšilo se jeviště o znamenitou prostoru a tak nabylo pohodlí potřebného ku větším kusům. Sl. městské radě náležejí díky, že tuto p. ředitelovu snahu v září a říjnu předešlého roku vykonanou podporovala jednak přidělením potřebné půdy stavební, jednak poskytnutím stavebních látek. I přesvědčení jsme, že také co nejspíše přičiněno bude o zvětšení auditoria, ano nepostačuje množství návštěvovatelů. Zvláště kdy se dává hra více méně historická, jest přeplněno; neboť se dostaví i hosté z Bystrého, Imramova, Olešnice a i z vesnic okolních. Hojná návštěva vymáhá hojný výnos, jež zvětšuje p. ředitel vhodnými úsporami, podivuhodnou pílí a dovedností upravuje sám divadelní potřeby. Čímž se stalo, že za čas od května r. 1861 do nynějška odevzdal za účely dobročinnými 260 zl. r. č. dílem zdejší pokladnici chudých, dílem Turnovským, Skutečským a zdejším pohorělým. Jak často se hrálo, vysvitne z následujícího přehledu, ve kterém u každého kusu jsou abecedně připojena jména pp. ochotníků při úlohách, v nichž za tento čas nejvíce vynikli. Tím se nabude i přehledu o mnohosti zdatných sil, o hojnosti personálu při větších kusech potřebného; tím vytknou se obory, v kterých jednotlivci uznání došli. Přitom podotknouti sluší, že naše krásná pleť vždy ochotně a s velikou pílí brá. Chvalnou horlivostí o činnost a zprávu divadla vyniká napověda p. J. Nepaur. Divadelní hudbu, značným počtem ochotníků chvalně prováděnou, řídí p. F. Jedlička, vždy ku těžším skladbám sahaje. Sborové i sólové zpěvy skládá i řídí ochotně p. F. Findejs. Následuje konečně podotknutý přehled, v němž vynechávám jména spisovatelů, beztoho známá. Dávaly se tyto hry, a sice r. 1861: 20. května „Liška nad lišku,“ „Po půlnoci;“ 9. června „Dareba;“ 7. října „Vicomt z Letoriéru.“ Sl. E. Šindlerova co princezna, p. V. Benoni co Pomponius, p. E. Kašparydes co Desperrières; 24. listopadu „Rod Svojanovský, opakován 1. prosince. Sl. J. Telecká co Růžena, p. V. Klicpera co hrabě Svojanovský, p. L. Martinův co Vilém; roku 1862: 19. ledna „Tajemné psaní,“ pan Čapek. V prvé: sl. Findejsova co Gabriela, p. A. Příbyl co Řehoř, p. J. Svoboda co starosta mládeneckého spolku, p. F. Tyl co Sekerka; v druhé hře p. J. Bouzar co Čapek. 23. března „Slepý mládenec.“ P. J. Pelikán v titulní úloze. 4. května „Zlý jelen.“ P. A. Skála co Mrňák; 1. června „Divotvorný klobouk.“ Sl. E. Mlynářova co Bětuška; p. J. Příbyl co Zvonek, p. Šustr co Barnabáš; 17. srpna „Kutnohorští havíři. P. L. Grünseisen co opat, p. O. Vagner co Vít. 7. září „Ženich z hladu,“ „Rekrutýrka v Kocourkově,“ které hry dávali pouze studující (mimo úlohy ženské), ponejprvé na prkna vystupující; tím více překvapili svou pěknou hrou; 26. prosince „Blaník,“ opakován 4. ledna b. r. Sl. V. Martysova co Filiska, pí. F. Štěpánová co Miloslava; konečně 1. února b. r. „Vrahové v městě.“ P. F. Andrlík co farář, p. J. Kašparydes co mlynář. Přistě dávati se bude Soběslav Klicperův, načež nás navštíví Stránského divadelní společnost, meškající nyní v Litomyšli. Budoucně podám zprávu o veškeré činnosti našeho sl. spolku zpěváckého. F. Z.

Z ciziny.

Ze Lvova. Dne 12. ledna vykonala haličská hudební jednota před zahájením sněmu zemského při slavnostních službách božích v chrámu katedrálním Mozartovu mši do B-dur a za Graduale zapěl četný sbor mužský píseň sv. Vojtěcha („Hospodine pomiluj ny“) v čtverohlasový sbor uvedenou od českého mistra p. Jos. Leop. Zvonaře. Tato vznešená píseň byla zde ponejprv zpívána dne 9. prosince r. m. při příležitosti ochotnického divadla, při kterém provozována truchlohra Julia Slowackého p. n. „Mindové, král litevský“, jejížto děj koná se na Litvě v XII. století v čase násilného zavádění víry křesťanské od križáků německých — i zajmula Poláky tím více, anto i oni mají podobný předrahý pozůstatek po sv. Voj-

*) Těší nás, že jste se na dobrého znatele obrátili; neboť kdo ví, jak až dosud varhany na venkově stojí, přisvědčí nám, že Vaše varhany v celém okolí sotva sobě rovných najdou.

těchu, totiž válečnou hymnu „Boga — rodzico Dziejico,“ a proto též tak milo jim bylo poznati slavnou památku z nejdávnějších časův staročeských. V. D.

Kronika zpěvákých spolků.

** Slovanský zpěv. spolek „Hlahol“ ve Vídni uspořádá dnes dne 10. února v místnostech „u Šperla“ druhou taneční besedu, při které hudební sbor pluku cara Alexandra účinkovati bude.

** Zpěváký spolek „Rubeš“ ve Skutči uspořádal dne 8. února v hostinci „u zlatého jelena“ pěveckou, hudební a deklamatorní besedu; přebytkem výtěžku besedy té přispěje se na obnovu hlavního oltáře v dědanském chrámu Páně. Program jest následující: 1. Ouvertura slavnostní od J. Škroupa. 2. „Zpěv český,“ sbor od Veita. 3. „Já jsem Čech,“ deklamace od F. J. Rubeše. 4. „Má otčina,“ sbor od Slavíka. 5. Deklamace pro ženskou. 6. „Valčík,“ sbor. 7. Ouvertura z opery „Halka“ od Stan. Moniuszkého. 8. „Píseň cestujících po vlasti,“ sbor od Abta. Ku konci byla zábava taneční.

** Zpěváký spolek v Nové Pace uspořádal dne 28. ledna pěveckou a taneční zábavu, která se z velmi skvělého výsledku těšila. Čistý výnos určen jest na zřízení práporu pro pěveckou jednotu a místnímu ústavu chudých.

** Zpěv. spolek „Orlica“ v Prostějově na Moravě odbýval ku svému prospěchu besedu v místnostech čtenářského spolku. Sbory provedené došly vřelého uznání se strany obecnstva, jmenovitě „Prosba odvedeného“ od Křížkovského a sbor „Moravan.“

** Prozatimní zpěv. spolek v Nákle u Olomouce uspořádal ponejprv dne 8. února v místnostech „u Rakušanky“ pěveckou, deklamatorní a taneční besedu ve prospěch založené školní knihovny. Spolek tento jest v pravdě jediný toho druhu po všech vlastech našich, neboť on se skládá ze samých rolníků a čítá již na 50 údův výkonných a odvažuje se na věci nesnadné mnohým městským spolkům zpěvákým. Vřelé „Na zdar!“ voláme těmto statečným a pokročilým Hanákům!

** Zpěv. spolek „Záboj“ v Pelhřimově povolen místodržitelským výnosem ode dne 22. června 1862, má nyní 56 údů výkonných zpěvákův a 51 přispívajících. Měsíčné příspěvky do spolkové kasy jsou údům výkonným na vůli ponechány; údové přispívající platí nejméně 50 kr. r. č. měsíčně.

** Zpěv. spolek v Mníchově Hradišti účinkoval při besedě, která se dne 28. ledna ku počtě p. okresního přednosty rytíře z Čenkova dávala. Proslov z pera p. O. B. a jím významně přednešen byl poetický i rázný zároveň; sleč. L. B. jako vždy velmi roztomile deklamovala „Korunu lásek.“ Zpěváký spolek pěl dva sbory, z nichž druhý „Žalivý basar“ dosti zdařile. Ku konci deklamatorního a pěveckého oddělení odevzdán oslavenci vkusně vyvedený diplom čestného údství záložny. Na to následovala taneční zábava.

** V Radnicích se zřizuje zpěváký spolek.

** Zpěváký spolek v Jindř. Hradci učinil důležitě zařízení, kteréž dobrého ovoce zajisté ponese. Zařizena totiž škola zpěváká, v kteréž se dvakrát za týden základům zvěvu vyučovati bude. Mimo to bude míti spolek dosavadní svá cvičení v čtverozpěvu a zpěvu sborovém též dvakrát za týden. V posledním čase sesílen jest spolek přistoupením nových údů, z nichž jsou mnozí vycvičení již zpěváci. Vůbec se jeví ve spolku horlivost a snaha pokroku, z čehož se krásného rozkvětu spolku nadíti můžeme.

Ochotnická divadla.

Na ochotnickém divadle v Přešticích dávali dne 2. února: „Slepý mládeneč“ ve prospěch nuzných v Rudohoří

a Krkonoších. Hlavní zásluhu o zařízení našeho ochotnického divadla má zdejší pan lékárník, který doposud co ředitel všemožnou mu věnuje péči. Mimo to přispěli k tomu účeli pánové Tatter, Bárta, Steidl, jakož i paní Novotná.

Na ochotnickém divadle v Hoře Kutné provozovalo se dne 2. února: „České Amazonky“ aneb „Ženská vojna.“ Žertovná hra ve 3 odděleních s hudbou, zpěvy, tanci a skupením, dle starší hry Toldovy a veselohry Klicperovy nově vzdělána od Jos. Kaj. Tyla.

Ochotníci v Příbrami dávali v posledním čase: „Lesní panna.“ — „Život za přítele.“ — „Syn chudého otce“ — „Král Václav IV.“ — „Ouklady a láska“ (benef. p. Kozlanského) — „Žebračka“ a „Záhada rodu Přemyslovců.“

Ochotníci v Německém Brodě dávali dne 25. ledna k jich prospěchu veselohru „Epigram“ s pilností uspokojující, v které zvláště p. N—l a slečny K—a, H—a, F—a a U—a úlohy své rádně pojmuly, začež se jim též dostalo uznání. Přijem se páčil na 42 zl. 76 kr. r. č.

Z Prahy.

— Slečna Papáčkova, Moravanka, vystoupila nedávno v Brně v koncertu, který byl dne 6. února v tamnějším divadle uspořádán. Routinovaná zpěvačka tato vystoupivši už v Brně na divadle, nadána jest všemi výhodami, jakéž debutantku divadlu doporučují a česká zpěvohra v Praze dobře by pochodila, kdyby sobě získala tuto sílu, neboť jak slyšíme, jest sleč. Papáčková Slovanka a snad by návrh s té strany ochotně přijala.

— Kapelník „Sokola“ pan Čeněk Vinař obdržel na znamení uznání jeho hudebních skladeb velmi vkusnou taktovku se stříbrnými ozdobami a s českým lvem od pana Jindřicha Tempele z Nového Jičína (na Moravě) jakož i dedikaci 2 vlastních komposic dárcových: totiž valčíku a polky „Pozdravení z Moravy.“

— Alexandr Dreyschock, nyní prof. konservatoria v Petrohradě, účinkoval v čtvrtém koncertě ruské hudební jednoty, přednášeje A-moll koncert od Mendelssohna s nedostížnou dokonalostí.

— Sl. Rosa d'Or, která v Pruském Slezsku s velmi příznivými úspěchy koncertovala, byla na železnici Oderberské okradena.

— Koncert Rich. Wagnera. V neděli dne 8. února uspořádal světoznámý skladatel Rich. Wagner v sále na Žofíně koncert, k němuž, jak jsme předzvíдали, nesčíslné množství posluchačů se dostavilo. Zevnější úspěch koncertu byl velmi skvělý, ano velkolepý. Z šesti čísel programu musela se dvě čísla, totiž: přehra k Meistersängern a od Bernarda přednášená „Milostná píseň Sigmunda“ opakovati; velké pochvaly došly též ostatní skladby: ouvertury k „Faustu“ a „Tannhäuseru“ — shromáždění Meistersängern a přehra k „Tristanu a Isoldě.“ Richard Wagner byl od obecnstva vřele přivítán a ku konci vyvolán; načež koncertista svůj dík obecnstvu několika slovy pronesl. Konečně budiž podotknuto, že se mu i květiny házely. O této v pravdě německé hloubající hudbě, která se nám řečí rozumu, nikoliv však řečí srdce býti zdá, promluvíme příště, prozatím však podotkneme, že je R. Wagner mistr v instrumentaci zkušený vládce všech hudebních prostředků a důkladný znatel kombinací hudebních.

— Ženský zpěv. spolek bude, jak se dovídáme, i v Praze zařízen.

Listárna.

Panu R. L. v J. Vaše dopisy budou nám vždy milé. — Panu Ber . . . v M. B. Pošlete rychle rukopis; je ho nevyhnutelně zapotřebí.